

(a) SURÂSUL PĂGUBAȘ

„Ce mai face drăcușorul tău?” m-am adresat zilele trecute amicului George, pe când stăteam la un pahar de bere (eu beam una nealcoolizată).

George pretinde că un demon de doi centimetri îi stă permanent la dispoziție. Niciodată nu reușesc să-l fac să admită că minte. De fapt, nimeni nu izbutește s-o facă.

M-a fulgerat cu privirea, apoi a răspuns:

— Ah, da, tu știi despre ce-i vorba! Sper că n-ai mai zis nimănui!

— N-am suflat o vorbă. Îmi ajunge că te consider nebun. Nu-i necesar ca alții să creadă același lucru despre mine. (În plus, din câte știam, povestise cel puțin altor șase persoane despre drăcușor, așadar discreția *mea* era inutilă.)

— N-aș accepta dezgustătoarea ta incapacitate de a crede orice nu înțelegi – și sunt atâtea pe care nu le pricepi! – nici dacă aș primi o jumătate de kilogram de plutoniu. Iar dacă demonul meu ar ști vreodată că i-ai spus drăcușor, ceea ce ar rămâne din tine n-ar valora nici cât un atom de plutoniu.

— I-ai aflat numele adevărat? am continuat, netulburat de această amenințare mârșavă.

— Nu. Buzele pământenilor nu-l pot pronunța. Mi-a dat de înțeles că traducerea lui sună cam așa: „Eu sunt Regele Regilor: priviți-mi izbânzile, voi, semeților, și cădeți pradă deznădejdi”. Este o minciună, desigur, a urmat George, privind posac în străfundurile paharului cu bere. În lumea lui, este un personaj de rând. Acesta e și motivul pentru care manifestă atâta cooperare aici. În lumea *noastră*, cu tehnologia noastră primitivă, se poate desfășura din plin.

— A mai apărut în ultima vreme?

— De fapt, da, a încuviințat George, slobozind un oftat enorm și ridicând spre mine ochii lui albaștri, posomorâți.

Mustața stufoasă și albă a coborât încetișor, după taifunul colosalei sale expirații.

Totul a început cu Rosie O'Donnell (a spus George), prietena unei nepoate, o apariție extrem de drăgălașă.

Fata avea ochi albaștri, aproape la fel de scânteietori că ai mei; păr roșcat, lung și strălucitor; năsuc încântător, presărat cu pistrui în maniera aprobată de toți autorii de romane de dragoste; gât grațios; siluetă zveltă, deloc opulentă într-un chip neplăcut, dar cu totul

atrăgătoare în extazul ce-l promitea.

Bineînțeles, toate acestea constituiau pentru mine un interes pur intelectual, întrucât am atins de ani buni vârsta înțelepciunii, iar actualmente mă angajez în manifestările fizice ale afecțiunii doar atunci când femeile insistă în direcția respectivă, ceea ce, slavă cerului, nu depășește în frecvență câte un weekend ocazional.

În plus, Roșie se măritase recent cu un irlandez voinic, care (întrucât, dintr-un motiv sau altul, o adora în modul cel mai sâcâitor) nu încerca să ascundă faptul că era o persoană dotată cu mușchi impresionanți și, posibil, cu un temperament irascibil. Deși nu aveam nici cea mai mărunță îndoială că i-aș fi putut face față în tinerețe, amănuntul trist era că tinerețea mea rămăsese în urmă.

Așadar, acceptam cu o oarecare șovăială tendința lui Rosie de a mă confunda cu un prieten apropiat de același sex și etate, transformându-mă în confidentul ei.

Desigur, trebuie să înțelegi că nu dau vina pe ea. Demnitatea mea naturală, precum și faptul că ținuta mea reamintește, în mod inevitabil, oamenilor de unii dintre cei mai nobili împărați romani, le atrag în mod automat pe femeile tinere și frumoase. Cu toate acestea, n-am permis niciodată ca lucrurile să ajungă prea departe. Întotdeauna m-am asigurat că între mine și Roșie exista o distanță decentă, întrucât nu doream ca anumite istorii deformate să ajungă la urechile celui Kevin O'Donnell, în mod evident bine făcut și posibil arțagos.

— Ah, George, a spus Roșie într-o bună zi, lovindu-și cu veselie palmele micuțe, habar n-ai cât de *drăguț* este Kevin al meu și cât de mult mă bine dispune. Știi ce face?

— Nu sunt sigur, am răspuns precaut, așteptându-mă în mod firesc la o serie de destăinuiri intime, dacă ar trebui să-mi...

Nici măcar nu mi-a băgat în seamă intervenția.

— Are un fel de a-și strâmba năsul, de a face ochisorii să-i strălucească și de a zâmbi voios, încât tot ceea ce-l înconjoară se umple de fericire. Parcă întreaga lume ar fi poleită de razele soarelui. Ah, dacă aș putea să am o fotografie a lui într-un asemenea moment! Am încercat să-l pozez, totuși niciodată n-am izbutit să prind exact momentul cuvenit.

— Dar de ce nu te mulțumești cu originalul, draga mea? am întrebat-o.

— Păi... A șovăit, apoi a continuat cu o fermecătoare îmbujorare:

Știi, nu-i *întotdeauna* așa. Are o slujbă *foarte* tracasantă la aeroport, și uneori vine acasă de-a dreptul epuizat, iar atunci este nițel cam nervos, ba mă și ceartă. Dacă aș avea o fotografie a lui așa cum este în realitate, aș fi atât de fericită! *Atât* de fericită... Ochii azurii i s-au încețoșat de lacrimile stăpânite.

Trebuie să recunosc că am simțit fiorul vag al impulsului de a-i povesti despre Azazel (așa îi spun eu, fiindcă n-o să folosesc perifriza care ar reprezenta traducerea numelui său) și a-i sugera ce anume ar putea face pentru ea.

Cu toate acestea, sunt o persoană inexprimabil de discretă și zău dacă am habar cum ai reușit *tu* să afli despre demonul meu!

În plus, îmi venea mai ușor să mă împotrivesc impulsului deoarece, fiind un individ realist și trecut prin multe, nu cedez în fața unor sentimentalisme prostești. Recunosc că în inima mea aspră există un punct ceva mai vulnerabil pentru tinerele de o frumusețe deosebită, firește, într-o manieră demnă și oarecum paternă... de obicei. În clipa aceea, m-am gândit că, la urma urmelor, o puteam ajuta fără ca de fapt să-i pomenesc despre Azazel. Desigur, nu pentru că nu m-ar fi crezut, întrucât vorbele mele sunt convingătoare pentru toți, exceptându-i pe psihopații de soiul tău...

I-am expus problema lui Azazel, care n-a fost câtuși de puțin încântat.

— Întotdeauna îmi soliciți probleme abstracte! s-a plâns el.

— Câtuși de puțin, am replicat. Vreau doar o simplă fotografie. Nu trebuie decât s-o materializezi.

— Chiar numai atât am de făcut? Dacă-i așa simplu, fă-o *tu*! Bănuiesc că-ți este familiară natura echivalării masă-energie.

— O *singură* fotografie, mă-nțelegi...

— Da... și cu o anumită expresie pe care nici măcar n-o poți defini, sau descrie.

— Normal, doar nu l-am văzut niciodată privindu-mă așa cum o privește pe soția lui. Am, însă, o încredere infinită în capacitățile tale.

Mă așteptasem ca porția de laude grețoase să-l facă să cedeze. Mi-a replicat morocănos:

— Va trebui să-l fotografiezi.

— N-aș putea obține expresia...

— Nici nu trebuie să obții vreo expresie. Eu mă voi ocupa de asta, însă ar fi mult mai ușor dacă aș avea un obiect material asupra

căruia să focalizez abstracția. Altfel spus, o fotografie, ba chiar una dintre cele mai proaste, cum de altfel mă aștept din partea ta. Nu voi face, însă, decât o singură încercare. Nu pot realiza mai multe fotografii, și nici nu-mi voi forța mușchiul subconjunctival pentru tine ori pentru altă ființă lipsită de minte din lumea ta.

Adevărat, demonul meu adesea manifestă capricii. Bănuiesc că o face pur și simplu pentru a-și sublinia importanța și a te face să înțelegi că nu trebuie să-l consideri la dispoziția ta.

M-am întâlnit cu familia O'Donnell în următoarea duminică, pe când se întorceau de la biserică. (De fapt, i-am pândit, și le-am ieșit în cale.) Au acceptat să mă lase să-i fotografiez în hainele de sărbătoare. Roșie a fost încântată, deși el a părut nițel țăfnos. După aceea, ferindu-mă cât am putut, am tras un prim-plan al lui Kevin. N-am avut posibilitatea de a-l face să surâdă, să facă gropițe în obraji, să strâmbe năsul, ori alte expresii pe care Roșie le găsea atât de atractive, însă nu mi s-a părut important. N-am fost nici măcar sigur de reglajele aparatului. La urma urmelor, nu sunt unul dintre fotografi celebri.

După aceea, am vizitat un amic, expert în arta fotografică. El a dezvoltat ambele poze și a mărit prim-planul la un format douăzeci pe treizeci de centimetri.

A făcut-o destul de morocănos, mormăind ceva despre cât de ocupat era, deși nu l-am băgat deloc în seamă. De fapt, ce valoare puteau avea activitățile lui stupide în comparație cu problemele importante care mă preocupau pe mine?

Dintotdeauna m-a surprins numărul mare de oameni care nu pricep asta.

Totuși, după ce a terminat mărirea, și-a modificat complet atitudinea. A privit atent fotografia, apoi a comentat pe un ton ce-l pot descrie doar ca fiind complet ofensiv:

— Să nu-mi spui că tu ai fost în stare să faci o asemenea fotografie.

— De ce nu? am replicat, întinzând mâna, dar el n-a schițat nicio mișcare ca să-mi dea poza.

— O să mai dorești niște exemplare...

— Nu, am răspuns privind peste umărul său.

Era o fotografie remarcabil de clară, cu culori vii. Kevin O'Donnell zâmbea, cu toate că nu-mi aminteam să fi avut o asemenea atitudine atunci când apăsasem pe declanșator. Părea arătos și vesel,

Însă pe mine nu mă impresionau teribil lucrurile astea. Poate că o femeie putea sesiza mai multe, ori un bărbat precum amicul fotograf care, întâmplător, nu deținea deosebita mea virilitate.

— Măcar o singură copie, mi-a spus el, pentru mine.

— Nici vorbă! m-am opus cu fermitate și am luat fotografia, prinzându-l de încheietura mâinii pentru a mă asigura că nu avea s-o tragă îndărăt. Și negativul, te rog! O poți păstra pe cealaltă, cea făcută de la distanță.

— N-o vreau pe aia! a scâncit el, arătându-se destul de afectat atunci când am plecat.

Am înrămat fotografia, am pus-o pe polița șemineului și m-am retras câțiva pași, ca s-o examinez mai bine. Avea, într-adevăr, o strălucire remarcabilă. Azazel făcuse o treabă bună.

M-am întrebat care urma să fie reacția lui Rosie. I-am telefonat și am întrebat-o dacă-i puteam face o vizită. Tocmai se pregătea să dea o raită prin magazine, însă dacă reușeam să ajung în mai puțin de o oră...

Am reușit să ajung. I-am întins pachetul ce conținea fotografia fără să scot un cuvânt.

— Dumnezeu! a chicotit ea în timp ce tăia panglica și desfăcea hârtia. Ce-i asta? O aniversare, sau...

Scosese însă deja tabloul și vorbele i se opriseră în gât. Ochii i s-au lărgit și răsuflarea i-a devenit rapidă și întretăiată. În cele din urmă, a șoptit:

— Doamne!

A ridicat ochii spre mine.

— Asta-i poza pe care ai făcut-o duminica trecută?

Am încuviințat din cap.

— L-ai prins perfect! Este adorabil. Exact expresia aceea... Te rog, poți să mi-o lași mie?

— Ție ți-am adus-o, am rostit cu simplitate.

M-a cuprins cu brațele în jurul gâtului și m-a sărutat apăsător pe buze. Neplăcut, desigur, pentru o persoană ca mine, care detestă sentimentalismele... Am fost nevoit să-mi șterg mustața după aceea, dar am putut înțelege incapacitatea ei de a rezista gestului meu.

N-am mai văzut-o pe Rosie toată săptămâna următoare.

Într-o după-amiază, am întâlnit-o în fața măcelăriei și ar fi fost o impolitețe să nu mă ofer să-i duc plasa de cumpărături până acasă.

Evident, m-am întrebat dacă aceasta ar fi atras după sine un alt sărut și am decis că așa fi fost bătăran s-o refuz dacă ea ar fi insistat. Cu toate acestea, mi s-a părut oarecum abătută.

— Ce se aude cu fotografia? m-am interesat, întrebându-mă dacă nu cumva ridicase vreo problemă.

S-a înveselit imediat.

— Este minunată! Am pus-o pe măsuta picupului, sub un asemenea unghi încât s-o pot vedea de pe scaunul meu de la masa din salon. Ochiul lui mă privesc puțin pieziș, ștângari, iar năsulul îi este încrețit exact cât trebuie. Zău, ai jura că-i viu! Unele dintre prietenile mele nici nu-și pot lua ochii de la ea, când vin în vizită. Mă gândesc că ar trebui s-o ascund, să nu mi-o fure.

— Să nu-l fure pe el, am glumit.

Brusc, s-a posomorât din nou. Clătinaud din cap, a spus:

— Nu cred...

Am căutat să atac subiectul din altă direcție.

— Kevin ce zice despre fotografie?

— N-a spus niciun cuvânt. Absolut niciunul. Știi, el nu-i un tip vizual. Nici nu știu dacă măcar o zărește.

— De ce nu l-ai întrebat ce părere are?

Roșie a rămas tăcută, în vreme ce eu m-am târât alături de ea cale de jumătate de cvartal, cărând plasa cea grea și întrebându-mă dacă urma să-mi solicite un sărut suplimentar.

— De fapt, a vorbit ea pe neașteptate, are o grămadă de treabă la serviciu și n-ar fi tocmai momentul potrivit să-l întreb. Ajunge târziu acasă și abia dacă îmi adresează vreun cuvânt. Știi și tu cum sunt bărbații...

S-a străduit să imprime râsului său o undă de amuzament, dar nu a izbutit.

Ajunși în fața blocului ei, i-am întins plasa. Roșie a rostit melancolică:

— Oricum, îți mulțumesc încă o dată pentru fotografie...

Apoi a intrat. Nu mi-a solicitat un sărut, iar eu eram atât de afundat în gânduri încât n-am sesizat amănuntul decât când mă aflu deja la jumătatea drumului spre casă. Mi s-a părut absurd să mă întorc doar pentru ca să n-o dezamăgesc.

Au trecut alte zece zile, apoi Roșie mi-a telefonat într-o dimineață. Puteam trece pe la ea, ca să prânzim împreună? Am bătut în

retragere, explicându-i că n-ar fi deloc discret. Ce aveau să creadă vecinii?

— Ah, dar asta-i o prostie! a replicat ea. Ești atât de bă... adică vreau să zic că ești un prieten atât de vechi, încât ei n-ar putea... În plus, doresc să-ți cer sfatul.

Mi s-a părut că-și înăbușise un suspin când adăugase asta.

Ei bine, gentlemanul trebuie să rămână gentleman, astfel că la ora prânzului mă aflu în micuțul și însoritul ei apartament. Pregătise sandvișuri cu șuncă și brânză, alături de plăcinta cu mere, iar lângă picup se zărea fotografia, exact așa cum spusese.

Mi-a strâns mâna și n-a încercat să mă sărute, ceea ce ar fi trebuit să constituie o ușurare pentru mine, dacă n-aș fi fost prea tulburat de înfățișarea ei ca să mai pot simți vreo ușurare. Arăta de-a dreptul prăpădită. Am mâncat jumătate dintr-un sandviș, așteptând-o să vorbească, dar cum n-a făcut-o, am fost silit s-o întreb în mod direct care era motivul atmosferei apăsătoare.

— Este vorba despre Kevin? am întrebat-o. (Eram convins de acest lucru.)

Ea a încuviințat și a izbucnit în lacrimi. Am bătut-o ușor pe dosul palmei, întrebându-mă dacă atât putea fi suficient. Am mângâiat-o cu detașare pe umăr și, în cele din urmă, Roșie a îngăimat:

— Mă tem că-și va pierde slujba.

— Doamne ferește!... De ce?

— Păi, e atât de încruntat... se pare chiar și la muncă. N-a mai zâmbit de nu știu când. Am și uitat de când nu m-a mai sărutat, sau nu mi-a zis o vorbă bună. Se ceartă cu toată lumea, în permanență. Nu vrea să-mi spună despre ce-i vorba și se enervează dacă-i întreb. Ieri m-a sunat un prieten de-al nostru, coleg cu el la aeroport. Mi-a spus că soțul meu este atât de morocănos și iritabil, încât șefii au început s-o remarce. Sunt sigură că-și va pierde slujba, dar ce pot face?

De fapt, mă așteptasem la așa ceva încă de la ultima noastră întâlnire și știam că trebuia pur și simplu să-i spun adevărul. Blestemat fie Azazel! Mi-am dres vocea.

— Roșie... fotografia...

— Da, știu, m-a întrerupt ea, ridicând-o și strângând-o la sân. Doar ea mă face să rezist. Acesta e adevăratul Kevin și-l voi avea întotdeauna, întotdeauna, indiferent ce s-ar întâmpla.

Zicând aceasta, a început să suspine. Îmi venea tare greu să spun

ce trebuia spus, dar nu puteam ocoli adevărul.

— N-ai înțeles, Roșie, am rostit. Problema o constituie fotografia. Sunt convins de asta. Tot șarmul și voioșia trebuiau să provină de undeva. Trebuiau extrase chiar din Kevin. Pricepi?

— Ce vrei să spui? S-a oprit ea din plâns. O fotografie nu-i decât lumină focalizată, peliculă și chestii asemănătoare.

— În mod normal, așa-i, însă fotografia aceasta...

Am renunțat. Cunoșteam lipsurile lui Azazel. El nu putuse crea din neant farmecul pozei, însă nu eram sigur că-i puteam explica lui Rosie legea conservării fericirii.

— Uite care-i problema, i-am zis. Atâta vreme cât fotografia rămâne aici, Kevin va fi nefericit, mânios și iritabil.

— Ba bineînțeles că va rămâne aici, a rostit tânăra, așezând-o cu fermitate la locul ei. Și nu înțeleg de ce vii cu asemenea prostii despre singurul obiect minunat... Scuză-mă, mă duc să pun de cafea

A pornit grăbită spre bucătărie. Din felul în care se purta, mi-am putut da seama că era extrem de ofensată.

Am făcut singurul lucru pe care-l puteam face. La urma urmelor, eu apăsasem declanșatorul. Eram responsabil – prin intermediul lui Azazel – de proprietățile esoterice ale fotografiei. Ca atare, i-am demontat cu atenție rama, apoi am scos-o de la focul ei și am rupt-o în două... patru... opt... șaisprezece bucăți, pe care le-am vârat în buzunar.

Telefonul a sunat tocmai când îmi terminasem treaba, și Roșie a intrat în salon, să răspundă. Am așezat rama la locul ei. Acum stătea goală pe măsută.

Am auzit vocea lui Rosie chițâind de excitare și fericire.

— Oh, Kevin, ce minunat! Oh, sunt atât de bucuroasă! Dar de ce nu mi-ai spus? Să nu mai faci asta niciodată!

A revenit lângă mine, cu chipul ei drăgălaș strălucind de încântare.

— Știi ce a făcut Kevin al meu? Avea de aproape trei săptămâni o piatră la rinichi... s-a dus la doctor, tot tacâmul... cu dureri teribile, permanente, confruntat cu posibilitatea unei operații și n-a vrut să-mi spună nimic, de teamă să nu mă îngrijorez. Prostuțul! Nu-i de mirare că se comporta așa oribil, și nu s-a gândit nicio clipă că felul lui de a fi m-a făcut cu mult mai nefericită decât dacă aș fi știut adevărul. Pe cuvântul meu... Toți bărbații ar trebui să fie supravegheați ca niște copii.

— Și acum de ce ești atât de fericită?

— Pentru că a eliminat piatra. A eliminat-o acum câteva minute, și primul lucru pe care l-a făcut a fost să mă sune, ceea ce-i foarte frumos din partea lui... De altfel, era și timpul. Vorbea atât de fericit și de vesel! Parcă revenise vechiul meu Kevin. Era exact ca fotografia care...

Apoi, cu un țipăt pe jumătate isteric:

— Unde-i fotografia?

Mă sculasem, pregătindu-mă să plec. M-am îndreptat cu oarecare rigiditate spre ușă, rostind:

— Am distrus-o. De aceea a eliminat piatra. Altfel...

— Ai distrus-o? Tu...

Mă aflam în afara ușii. Nu mă așteptam la recunoștință, desigur... N-am stat să vină ascensorul, ci m-am grăbit în jos pe scări, cât de repede puteam. Prelungul ei urlet de jale răzbătea dinapoia ușii, ajungându-mi la urechi pe durata următoarelor două paliere.

După ce am sosit acasă, am ars bucățelele de fotografie.

De atunci, nu m-am mai întâlnit niciodată cu Rosie. Din câte am aflat, Kevin este un soț minunat și iubitor, iar ei doi sunt extrem de fericiți. Totuși singura scrisoare primită de la ea – șapte pagini scrise mărunț și aproape incoerent – sublinia clar că Rosie considera că piatra la rinichi reprezenta unica explicație pentru comportarea morocănoasă a lui Kevin, iar perfectă sincronizare dintre apariția și eliminarea ei, pe de o parte, și soarta similară a fotografiei, pe de altă parte, nu era decât o simplă coincidență.

Fosta mea prietenă adăuga o serie de amenințări oarecum nesăbuite la adresa vieții mele și, de-a dreptul dezamăgitor, la adresa anumitor porțiuni ale corpului meu, utilizând cuvinte și expresii despre care aș fi jurat că nu le auzise niciodată...

Bănuiesc, de asemenea, că nu mă mai va săruta nicicând, ceea ce, dintr-un motiv straniu, mă decepționează profund.